

REGISTERBLAD

Namn och datum: Magnus Martinsson (redigerat 9-2-1999)

Område av riksintresse för naturvård i Gotlands län

Områdesnummer: [NRO09015](#)

Områdesnamn: [HALL-HANGVAR](#)

Kommun: Gotlands

Kartblad: 7J SV, NV, SO och NO, Mittpunkt: 7J 4e 20

Areal: Ca 3 981 ha land

Naturgeografisk region: 14 c Gotland

Naturvetenskaplig kust- och havsregion: IV - Egentliga Östersjön

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsform: Slätt med lägre relativ höjd än 20 m. På några håll i området finns klinat med en högre relativ höjd än 20 meter.

Riksvärde

klintkust, strandvallar		flora
odlingslandskap		
naturbetesmark		
våtmarkskomplex	topogent kärr	flora
	fukthed	fauna
	sumpskog	
	soligent kärr	flora
skogslandskap	kalktallskog	flora
	ädellövskog	flora

Värdeområde: Området har Gotlands mest välutbildade klintkustpartier och en mycket utpräglad strandvallsmorfologi. Det är ett vildmarksområde av ornitologiskt riksintresse och har, inom större delen av området, växtekologiskt intressanta och floristiskt rika kalktallskogar.

Området är förhållandevis lite exploaterat och har stora skönhets- och friluftsvärden. Inom området ligger ängs- och hagmarksobjektet Grönbjärgsklinten. Representativt odlingslandskap med lång kontinuitet och stort inslag av naturbetesmarker i form av havsstrandäng, annan öppen utmark, betad skog och alvar. Bitvis art- och individrika växtsamhällen i naturbetesmarkerna med arter som backtimjan, kustarun, majviva, darrgräs, vildlin och jordtistel. Flera av myrarna i västra Hall-Hangvar är

mångformiga och representativa med topogena kärr, fukthedar, sumpskogar och några soligena kärr. Området har en rik flora och fauna. Flera av lövängsresterna är nyckelbiotoper.

Huvudkriterier:

- A. Området rymmer många av Gotlands mest välutbildade klintkusttyper med storslagna vyer. Området har en utpräglad strandvallsmorfologi och är ett vildmarksområde av ornitologiskt riksintresse.
- B. Inom området finns ett av de större opåverkade skogsområdena på Gotland.
- C. Stora arealer kalktallskogar, värdefulla lövmarker, stora arealer rikkärr.
- D. Mycket rik epifytisk lavflora med en förekomst av bl a *Arthonia zwackhii*, som förmodligen är en av de större i världen.

Stödkriterier: Storlek, mångformighet, kontinuitet, representativitet, raritet.

Förutsättningar för bevarande: Att det får förbli i stort sett oexploaterat och att den nuvarande markanvändningen, bl a betning, bibehålls.

Områdets värden påverkas negativt av kalavverkningar och om det ökande friluftslivet inte kan kanaliseras till de mer oömma delarna samt av fritidsbebyggelse och täktverksamhet inom området.

Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner kan skada naturvärdena.

Säkerställande: Området är till sin huvuddel upptaget i kommunens markdispositionsplan (antagen 1976) som värdefullt naturområde.

Klass 1-område i Länsstyrelsens sammanställning över områden med värdefull natur (Länsstyrelsen 1984).

Huvuddelen av området är naturreservat, Hall-Hangvarreservatet (1967).

Området berör område av riksintresse för friluftslivet nr I 4 Gotlandskusten.

Ingår i Länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (objekt nummer 4) och i nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt nummer I8004 8-1,3,8).

Stora delar av området är av regeringen föreslaget Natura2000-område.

Områdets huvuddrag: Mycket höga och välutbildade klintar kännetecknar området, dels i form av kustklintar vid Hallshuk och mellan Irevik och Häftingsklint, dels i form av inlandsklintar norr om Nors (Norsklint och Grönbjärsklinten), sydväst om Halls fiskeläge (Jänklinten), norr om Västös vid Helendeskog och i Klinthagen. I klintarna finns ofta grottor utsvarvade såsom i Jänklinten, Norsklint, vid Sigsarvestrand och Svarthäll samt i Klinthagen. Raukar förekommer i klintbranten sydväst om Halls fiskeläge, vid Sigsarvestrand och i Klinthagen. De delar av kuststräckan som inte uppvisar klintar har en mycket utpräglad strandvallsmorfologi, och i en zon närmast stranden har strandvallarna längs stora kuststräckor karaktären av klappervallar.

Litorinagränsen och Ancyclusgränsen finns utbildade i området, den förra huvudsakligen i form av ett erosionshak i klintarna. Ancyclusgränsen i form av en mäktig strandvall på höjdpartiet väster om Verkmyr som en ringformad vall som innesluter ett litet område på Norsklint.

Höjdområdena domineras av hällmark som huvudsakligen är glest skogklädd, men stora öppna hällmarksområden förekommer också. Växtekologiskt intressanta och floristiskt rika kalkhälltallskogar dominerar större delen av området. Vid klintens fot ligger en rad tuffuppbyggande källor och källkärr.

Verkmyr hyser på myrvidden en vegetation av ag med inslag av tråd- starr och bunkestarr. Kantzonen domineras till största delen av axag. Också på Stigmyr domineras myrvidden av ag medan knappag och högstarr dominerar i kantzonen. Svärdrkrisla, alpnycklar och myggnycklar är några av områdets intressanta växter.

Innanför naturreservatet Hall-Hangvars markanta klintluttning utbreder sig ett plåtålandskap med betesmarker, åkrar, myrar och skogar i mosaik. Vegetationen är mångformig och vissa myrpartier är mycket orkidérika.

I direkt anslutning till naturreservatet Hall-Hangvar utbreder sig ett åker- och beteslandskap vid Häftings. Den odlade marken omges av stenmurar, och gärdesgårdar kantar vägen.

Lövmarkerna i Hall är koncentrerade till de centrala delarna av socknen. Hela området är varierat och innehåller både öppna hagmarker och slutna lövskogsbestånd, som till stora delar är betade. I vissa områden är trädskiktet mycket blandat med t ex asp, björk, ask, ek, tall och gran. Lönn finns sällsynt. Dominerande ädellövträd är ask och ek. Askar med hamlingssår är vanliga och sällsynt förekommer även gamla lönnar med hamlingsspår. Hassel är vanlig i buskskiktet och ställvis förekommer mycket gamla hasselbestånd. Lavfloran är välundersökt och sammanlagt har 15 rödlistade arter påträffats, varav flera är sällsynta både i ett nationellt och regionalt perspektiv. Området hyser också en mycket rik population av *Arthonia zwackii*, troligtvis Gotlands största och kanske också världens största.

Under svampinventeringen 1997 påträffades några sällsynta arter, främst i ett regionalt perspektiv, trots den magra svampsäsongen. *Collybia erythropus* var tidigare endast känd från en gammal lokal på Gotland. Den finns annars främst i Skåne. I Kyrkänget finns ett bestånd av den rödlistade orkidéen salepsrot.

Fågelfaunan har vildmarkskaraktär med förekomst av trana, korp m m.

Området erbjuder fina naturupplevelser med goda vistelseytor och sevärdheter bl a i form av utsikter med storslagna vyer. Området är väl tillgängligt.

Representativt odlingslandskap med lång kontinuitet och stort inslag av naturbetesmarker i form av havsstrandäng, annan öppen utmark, betad skog och alvar. Naturbetesmarkerna med arter som backtimjan, kustarun, majviva, darrgräs, vildlin och jordtistel. Vanliga vegetationstyper är alvarhed av fårsvingelalvartyp, alvarhed av hällmarkstyp, fuktäng av kalktyp, tallskog av kalkörttyp. Myrar i västra Hall-Hangvar är mångformiga och representativa med kärr, fukthedar, sumpskog och källkärr. Området har en rik flora och fauna.

Anmärkning: VMI-ID: 7J3D01-05, 07, 09, 12--13, 7J4D01-06, 7J4E01--04, 06--19, 7J5E01--04 (Msp)

Referenser:

Gotlands kommun, 1995: *Vision Gotland 2010*

Johansson, P. 1998: *Gotlands lövmarker: Förslag till värdekärnor i större landskapsavsnitt och som punktojekt.* – Länsstyrelsen i Gotlands län.

Länsstyrelsen i Gotlands län, 1973: *Hall-Hangvar. Växteknologisk inventering som underlag för skötselplaner*

Länsstyrelsen i Gotlands län, 1984: *Värdefull natur på Gotland*

Länsstyrelsen i Gotlands län, 1993: *Program för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturmiljövården.*

Martinsson, M., Nordin, M., 1992: *Ängs- och hagmarker på Gotland. Del 2, Norra Gotland.* –Länsstyrelsen i Gotlands län.

Martinsson, M., 1997: *Våtmarker på Gotland.* –Länsstyrelsen i Gotlands län.

Naturvårdsverket, 1994: *Myrskyddsplan för Sverige.*

Naturvårdsverket, 1996: *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet.* Stockholm.

Skogsvårdsstyrelsen, 1998: *Nyckelbiotopsregistret.*